

मध्यवर्ती कारागृहे आणि भायखळा व कल्याण येथील महिला कारागृहे येथे महिला परिविक्षा अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यासाठी ९ महिला परिविक्षा अधिकाऱ्यांच्या पदांच्या निर्मितीस मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. अपअ-२०२२/प्र.क्र.४३/का-९
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक- १३/१०/२०२३

वाचा- १.गृह विभागाचे पत्र क्र. जेएलएम-१०२१/प्र.क्र.१३८/तुरुंग-२, दि. २५/०४/२०२२,
दि.०३/०३/२०२३

२. वित्त विभागाचे पत्र क्र. पदनि-२०२३/प्र.क्र.२७/आपुक, दि. २१/०६/२०२३

३. वित्त विभागाचे पत्र क्र. पदनि-२०२३/प्र.क्र.३७/आपुक, दि. ०१/०८/२०२३

प्रस्तावना -

मा. उच्च न्यायालयाने सुमोटु क्रिमिनल रिट पिटीशन क्र.८/१९९४ आणि ११०३/९४ मध्ये दिलेल्या निर्देशानुसार प्रधान सचिव व विधी परामर्शी (विधी व न्याय विभाग) यांच्या अध्यक्षतेखाली विधी व न्याय विभागाने दि. ३०.६.१९९६ च्या शासन निर्णयान्वये आंतर विभागीय समिती गठीत केली आहे. गृह विभागाने प्रधान सचिव विधी व न्याय विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील आंतरविभागीय समितीची बैठक दि. १२.४.२०२२ रोजी आयोजित केली होती. सदर बैठकीमध्ये जनहित याचिका क्र. १०७/२०१४ मध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दि. १२.१०.२०१७ रोजी दिलेल्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याची बाब समाविष्ट होती. त्या अनुषंगाने राज्यस्तरीय मध्यवर्ती कारागृह आणि भायखळा व कल्याण येथील महिला कारागृहांमध्ये महिला परिविक्षा अधिकारी यांची नेमणूक करण्यासाठी ९ महिला परिविक्षा अधिकाऱ्यांच्या पदांच्या निर्मितीची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

महिला व बाल विकास विभागांतर्गत “अपराधी परिविक्षा अधिनियम १९५८” अंतर्गत महाराष्ट्र राज्यातील मध्यवर्ती कारागृहे व कल्याण भायखळा येथील महिला कारागृहांमध्ये ९ महिला परिविक्षा अधिकाऱ्यांच्या पदांच्या निर्मितीस शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी
१	महिला परिविक्षा अधिकारी	एस-१४ (३८६००-१२८८००)

२. महिला परिविक्षा अधिकारी ही पदे निर्माण करावयाच्या कारागृहांची यादी सोबतच्या परिशिष्ट अ मध्ये नमूद करण्यात आली आहे. या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या सोबतच्या परिशिष्ट ब मध्ये नमूद केलेल्या आहेत.

३. सदर शासन निर्णय नवीन पदांची निर्मिती, पदांचे पुनरुज्जिवन व पदांचे आढावे इत्यादी प्रस्तावाची सखोल तपासणी करण्यासाठी स्थापन केलेल्या उच्चस्तरीय सचिव समितीच्या गुरुवार दि. १३/०७/२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून तसेच वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३२६/सेवा ९, दि. ०६/०९/२०२३ व अनौसं क्र.४८६ /आपुक, दि. १२/१०/२०२३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३१०१३१८२४३४४२३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्र. वि. कुलकर्णी)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव
३. अ.मु.स. (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. अ.मु.स.(वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. प्रधान सचिव (विधी व परामर्शी) विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. मा. प्रधान सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ / २, मुंबई / नागपूर.
८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१ / २, मुंबई / नागपूर.
९. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. उप सचिव(कार्या-७), महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. परिविक्षा अधीक्षक, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. निवड नस्ती (का-९)

परिशिष्ट अ

महिला परिविक्षा अधिकारी ही पदे निर्माण करावयाच्या कारागृहांची यादी.

१. ठाणे मध्यवर्ती कारागृह व आधारवाडी महिला कारागृह, कल्याण	०१
२. मध्यवर्ती कारागृह येरवडा, पुणे व येरवडा महिला खुले कारागृह	०१
३. कोल्हापूर मध्यवर्ती कारागृह कळंबा व जिल्हा कारागृह (शहर) कोल्हापूर महिला	०१
४. नाशिक मध्यवर्ती कारागृह, महिला विभाग	०१
५. अमरावती मध्यवर्ती कारागृह, महिला विभाग	०१
६. नागपूर मध्यवर्ती कारागृह, महिला विभाग	०१
७. औरंगाबाद मध्यवर्ती कारागृह, महिला विभाग	०१
८. मुंबई जिल्हा महिला कारागृह (भायखळा), मुंबई शहर	०१
९. अकोला महिला खुले कारागृह, अकोला	०१

एकूण

०९

परिशिष्ट ब

महिला परिविक्षा अधिकारी (वेतनश्रेणी एस-१४ ३८६००-१२२८००) या पदाची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या

१. महिला बंदी व त्यांची बाहेर असलेली मुले यांच्याकरिता सुधारणा व पुनर्वसनाची गरज लक्षात घेऊन कार्य करणे.
२. मुलांची महिला बंदी सोबत नियमित भेटी घडवून आणणे.
३. मुलांची काळजी, देखरेख, चौकशी व कौटुंबिक भेट देणे.
४. महिला बंदी व त्यांचे कुटुंबियांना समुपदेशन करणे.
५. बंदीच्या मुलांना बालसंगोपण योजनेचा लाभ मिळवून देणे.
६. महिला बंदीची बाहेर असलेल्या मुलांची, निवास व्यवस्था कुटुंबात शक्य नसल्यास, निवासी शासकिय/ शासन मान्य संस्थेत करणे.
७. बंदीच्या मुलांना शिक्षण, प्रशिक्षण देवून पुनर्वसनाच्या दृष्टीने सल्ला व मार्गदर्शन करणे.
८. महिला बंदी कारागृहातून मुक्त झाल्यावर त्यांचे पुनर्वसन करून त्यांना कुटुंबात व समाजात मान्यता मिळवून देणे.
९. महिला विषयक विविध योजनांचा लाभ मिळवून देणे.
१०. वरील सर्वकार्यात स्वयंसेवी संस्था सोबत संपर्कात राहून मदत घेणे.
११. महिला बंदी कारागृहातून मुक्त झाल्यावर गरज असल्यास तात्पुरती आश्रयाची महिला व बाल विकास विभागाच्या निवासी तसेच शासन मान्य वसतिगृहे, राज्यगृहे व आधारगृहात सोय करणे.